

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Bethlen Margit*
Cím: *A régi Teleki-ház lakói*

Forrás: *Pesti Hírlap*

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Teleki család

Idő

"1938"

Személy

Bp.

1938. XII. 25.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Old.)

A régi Teleki-ház lakói

Irtta Bethlen Margit

Hétszázötven voltam, amikor szüleim Pestre költöztek és a Szervita-téri Teleki-ház második emeletén béreltek lakást. Rajtuk kívül Apponyi Albert és a háziur öccse, Teleki József laktak ugyanazon az emeleten. Előbbi később — hogy miért, azt nem tudom — elköltözött onnan s a mi lakásunk kibővült, úgyhogy már csak két család birtokolta a másodikikat. Alapjában véve az első emeleten is csak ketten voltak: maga a háziur, Teleki Gyula családotul, és anyja, özvegy Teleki Józsefné, aki a közelben fekvő Gyömrőn lakott, négy szobát bérelt fiától, hogy legyen hol megszállnia, amikor ügyes-bajos dolgai elintézése okából időről-időre felrándul Pestre.

Jozefin néninek, szegény jó Zsoának, ahogy őt ugyyszólván mindenki nevezte — lévén neki az a szokása, hogy e két jelzővel becézze azokat, akiket kedvelt —, két, Pesten lakó fián kívül még öt gyermeke volt, akik mind családot alapítottak már, s ezek, ha épp a fővárosban akadt dolguk, természetesnek találták, hogy anyjuk, illetve anyósuk lakásán szálljanak meg egy, két vagy több gyermekük társaságában; így aztán a Teleki-ház a be nem avatott néző szemében amolyan galambducféle helyiségnek festhetett, ahol a legkülönbözőbb emberek szállingóztak ki s be.

A harmadik emeleten idegenek laktak, vagyis nem családbéliek — mert hiszen szegről-végről mi is a rokonsághoz tartoztunk — s ezekről mai napig sem tudom, hogy mi volt a nevük. Ugy hívtuk őket, hogy „azok ott fent” két családból állottak és az ember nagyrítván találkozott velük a lépcsőn. Most már feltételezem, hogy volt nekik is külön „személyes életük”, de ez akkortájt sohasem járta meg az eszemet. A Teleki-ház a mi esz-

zünkéből meg a Teleki-rokonságból állott; „azok ott fent” csak épp laktak benne, ez volt az egész.

A földszint egész jobboldali részét Kertész Tódornak a boltja foglalta el, amelynek kirakatát bizonyos tulajdonjoggal nézegettük naponta. Hogyne, hiszen a „mi” házunkban székel, személyes ismeretségben, sőt mondhatom: barátságban állottunk a segédekkel, még az öreg Kertész Tódor bácsi is jóindulattal megszólítással tüntetett ki, hogyha vagy egyszer előbukkant szentélyéből, amely oly pici volt, hogy rajta kívül alig fért el benne egy második ember, de ami legfőbb büszkeséggel töltött el, az volt, hogy nekünk nem kellett az utcán ajtón bemennünk a boltba, hanem szabad volt az udvari, szigorúan a személyzet használatára fenntartott ajtón bejárnunk, mely engedélyt alaposan ki is használtunk. Sokszor félórát is eljártunk a mindenféle felhalmozott játékokkal, míg a nevelőnők valahogy ki tudott terelni e paradicsomból.

Szervita-téri lakásunkra, melyben anyám egyfolytában huszonhat esztendőig lakott, úgy emlékszem vissza, mint valami családi pensióra, ahol a tagok bejelentés nélkül a napnak és éjszakának bármely órájában ki s berohantak, ebédre, vacsorára, sőt reggelire is hivatlanul beállítottak, legfeljebb elővigyázatosságból kiizentek a szakácsnőnek, hogy ezt vagy amazt az ételt nem téri, a gyermek. Ugy apám, mint anyám a világ legvendégszeretőbb emberei voltak, a Teleki-család ugyyszólván összes tagjai pedig kebelbarátok — így lassankint „Restaurant zum alten Bethlen” lett a második emelet szeretetteljes gunyveve, míg az első emelet „Hotel zum alten Teleki” névvel cifráldott s ezért csöppet sem csodálkoztam, ha reggel nyolckor véletlenségből bementem valamiért a pipázóba, hogy ott az egyik karosszékekben Khuen-Héderváry Károly, Horvátország bánja üldögél, kényelmesen szűrösölve kakaóját — felesége t. i. Teleki Margit volt, Zsoza néni legidősebb lánya — vagy hogy tizenkettőkor páciencet rak ugyanott,

esetleg vendéget fogad, akivel sürgős megbeszélni valója van, miközben szüleim teljes lelki nyugalommal végzik dolgaikat egybeütt. A gyerekszobánk átjáró volt szüleim hálószobájára és a nappali között, így aztán nem volt életünknek oly pillanata, legyen az tanulás, játék, vagy felsőbb hatalmak — értsd a kisasszony — elleni lázadás és az azt követő tragédiák, melyek közepette át ne viharzott volna rajtunk a Telekiek és hozzátartozók hada.

Az első látogató rendszerint Prónay Gáborné, született Teleki Anna volt, Prónay György volt államtitkár édesanyja, aki esős napokon galosnival és gombokra járó hosszú szoknyában állított be hozzánk, tíz és tizenegy között.

— Na hát! — mondotta mindannyiszor és legombolta bokáig felhuzott szoknyáját, ami akkoriban merész, sőt mondhatnám példátlan újítászamba ment, melyet ismerősei, makulátlan hírnevét vévén tekintetbe, tisztára erre való hivatkozással ártatlan és minden bűnös kacérságtól mentes különöcségnak könyveltek el. Ritka eszes, mulatságos, humoros és jólelkű asszony volt, aki páratlan zamattal tudott mindent előadni és kifigurázni. Saját családját sem kímélte ilyenkor, mégsem haragudott reá soha senki, olyannyira kiértett humorra mögül a jóindulat.

A háziur, Teleki Gyula nyelve már veszedelmesebben csipett, evvel szemben ott, ahol ő volt, soha nem amatkozott senki. Egészen másfajta volt öccse, Józsi bácsi, aki még véletlenül sem mondott soha rosszat senkiről. Valahogy el sem bírom képzelni szeretett párja, Mamuska nélkül, akitől lehetőleg még órákra sem vált el soha.

— Mamuskám, Mamuskám, — hangzott már az ajtóban, sőt esetleg a lépcsőházban, és ha vagy egyszer nálunk adtak találkozózt és Mamuska csak egy percet is késett, dehogyan is várta volna meg! Rohant át a szomszédba és pillanat múlva diadalmasan hozta magával.

— Itt van Mamuska! — kiáltotta oly boldogan; mintha nem félórával azelőtt, hanem hetek előtt váltak volna el egymástól. Szinarany ember, minden porcikája jószágot sugárzott; Mamuska pedig, Szászy Juliska, megérdemelte őt. Philemon és Baucis, mindig rájuk gondolok, amikor arról beszélnek, hogy a házasság rossz intézmény. De hogy rossz az, csak épp élni kell tudni vele.

Ugy torlódnak a régi emlékek agyamba, ahogy egymásután felidézem őket. Teleki Laci, a mostani földművelésügyi miniszter apja egyenes, ki sportolt természetével, ahogy boszorkányos ügyességgel kezeli a cimbalom verőit, Teleki Tibor, a család Benjaminja gyönyörű feleségével, Széchenyi Alice-szal; Eszterházy Lászlóné Teleki Katinka szabályos, rózsás arcával; Khuen Károlyné Teleki Margit pattogó, tüzről pattant eleven észjárásával, ahogy mind egyszerre beszélnek, nevetnek, vitakoznak, és közöttük egyenesen ülve, soha meg nem támaszkodva, csöndesen, vékonyan, jószágon, határozottan Zsoza néni, szegény, jó Zsoza, akinek halk szava parancs fiai és leányai számára, aki mindig segít, mindig másra gondol, mindig és mindenütt a jót és helyest akarja és viszi keresztül.

A régi idők elmúltak, a régi házat eladták, csak az emlékek maradtak meg. Jó, hogy azok legalább megvannak.